

DIAKONIPLAN
for
Lillehammer, Nordre Ål og Søre Ål menighet
2023 – 2027

Innledning

Den lokale diakoniplanen er utarbeidet av Ressursgruppen for diakoni, som består av ett eller to medlem fra hvert av de tre menighetene og ledes av diakonen. Hvert enkelt menighetsråd godkjente diakoniplanen for sitt sokn. Diakoniplanen er vedtatt av menighetsrådet i Nordre Ål 22.aug., i Lillehammer 23.aug. og i Søre Ål 5.sept. og gjelder ut 2027.

Mange av menighetens diakonale virksomhet kommer fram i Trosopplæringsplanen og er ikke tatt med her.

I 2020 vedtok Kirkerådet en ny overordnet diakoniplan for Den Norske Kirke. Som redskap til å utarbeide de lokale planene, fremheves metoden «se-bedømme-handle». Å «se» betyr i denne sammenheng å analysere den nåværende lokale situasjonen. Å «bedømme» handler om å tolke det man ser ut fra et teologisk perspektiv og vurdere hvordan kirke utfordres til handling. «Handle» er de konkrete tiltakene som velges ut fra de to foregående stegene.

Den lokale diakoniplanen bygger på flere ulike kilder:

1. Den norske kirkes plan for diakoni av 2020
2. Eksisterende plan for diakoni 2018-2022
3. Informasjon om situasjonen i Lillehammer kommune:
  - Kommuneplan for Lillehammer - samfunnsdel 2014-2027
  - Statsforvalterens vurdering av Lillehammer kommune 2022
  - FHI's Folkehelseprofil Lillehammer (2022-23)
4. FN's bærekraftsmål

Visjonen for Den norske kirkes diakonale tjeneste er:
Guds kjærlighet til alle mennesker og alt det skapte,
virkeliggjort gjennom liv og tjeneste.

Kirkens definisjon av diakoni:

“Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Den er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet.”

Diakoniens teologiske grunnlag:

Diakoniens forankring er troen på Den treenige Gud. Mennesket er skapt i Guds bilde til å være medmenneske. Diakoni er en del av det å være et troende menneske, og å være preget av barmhjertighet. Å gjøre troen virksom i handling er å spørre på ny og på ny «hvem er min neste?». Det er også å stille seg til disposisjon, både som fellesskap og enkeltperson, og spørre: ”Hva vil du jeg skal gjøre for deg?» Menighetens diakonale tiltak kan rette seg både mot kirkemedlemmer og mot lokalbefolkningen generelt.

Vår lokale plan er bygd opp etter de fire grunnpilarene i Plan for diakoni i Den norske kirke:

1. Nestekjærlighet

Nestekjærlighet og omsorg bygger på gjensidighet, likeverd og respekt for den andres integritet. Alle mennesker trenger å bli møtt med nestekjærlighet og barmhjertighet. I krisesituasjoner og vanskelige perioder er dette behovet ekstra stort.

2. Inkluderende fellesskap

Grunnleggende i den kristne tro er at mennesker er skapt til fellesskap. Inkluderende fellesskap er et viktig uttrykk for kirkens medmenneskelige omsorg hvor den enkelte både skal se og bli sett. Gode fellesskap gir mulighet til å gi og ta imot, og har plass til mangfoldet. Å styrke bånd mellom folk, og knytte nye der forhold er gått i stykker, er en diakonal utfordring.

3. Vern om skaperverket

Vern om skaperverket er en del av Guds forvalteroppdrag og innebærer et ansvar for å bevare hele skaperverkets integritet. Det finnes mange muligheter for å øke livskvaliteten og samtidig minske klimafotavtrykket. Bærekraftmålene kan være en felles plattform i samarbeid med andre.

4. Kamp for rettferdighet

Alle mennesker har rett til å leve et verdig liv. Som kirke er vi utfordret til å arbeide med menneskerettigheter både lokalt og globalt. Kampen for rettferdighet innebærer å stille seg ved siden av medmennesket, ikke som passiv tilskuer, men i aktivt engasjement. Det handler om kampen for et samfunn der alle behandler hverandre som reelt likeverdige. Diakoni handler om å myndiggjøre og utruste mennesker til å stå opp for egne og andres rettigheter.

Dagens situasjon i Lillehammer kommune

Lillehammer er en god kommune å leve og bo i. Samarbeid løftes fram som det viktigste stikkordet i kommuneplanens samfunnsdel. «Andre myndigheter, innbyggere, næringsliv, organisasjoner, lag og foreninger, institusjoner og besøkende - alle er viktige parter og samarbeidspartnere i arbeidet med å utnytte muligheter og løse problemer.»

Fram mot år 2040 vil Lillehammer oppleve en vekst i andelen av befolkningen som er 67 år og eldre. Det er forespeilet at Lillehammer i 2025 vil ha 735 personer som har en demens sykdom, som er en økning.

Fattigdom er en økende trend i takt med økte levekostnader. I vår kommune mottar 2 % av innbyggerne sosiale tjenester, og nesten halvparten av disse har hjelpebehov mer enn 6 mnd. 21,6 % av de som mottar sosiale tjenester forsørger barn, og 9,9 % av barna i Lillehammer lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt og 16 % av barna i Lillehammer bor trangt.

Skolemiljøet i Lillehammer ble av statsforvalteren vurdert til rødt nivå i 2022. Akkumulert for både 7. trinn og 10. trinn hadde samleindikatoren på mobbing verdier over grenseverdien på 5 %. Det er stor variasjon mellom skolene og elevenes innrapporterte oppfattelse av skolemiljøet.

Livskvalitet var tema for Folkehelseprofilen i 2022, og fokuserte på hverdagsarenaer som fremmer dette. Det ble lagt vekt på at aktivitetstilbud og møteplasser som er inkluderende skaper innenforskap og økt livskvalitet. Mulighet til å bidra styrker opplevelsen av å ha verdi, fremmer fellesskap og mening. Det å delta som frivillig kan ha stor betydning for å forebygge eller redusere isolasjon og ensomhet, blant unge så vel som eldre.

Bomiljø er temaet for folkehelseprofilen i 2023, og legger vekt på at egnet bolig i et godt bomiljø er et fundament for helse og livskvalitet. Å utvikle et aldersvennlig samfunn er sentralt.

Hvordan kan kirken bidra?

Kirken har i lang tid vært en vesentlig aktør i samfunnet. utfordringene lokalt og globalt berører oss som kirke, og utfordrer oss til handling. Lokale planer for diakoni tar utgangspunkt i de aktuelle forholdene, og ser etter utfordringer og ressurser.

Innenfor diakoniens egenart, muligheter og begrensninger, kan innsatsen være rettet mot omsorg og fellesskap eller forandring og problemløsning. Et overordnet perspektiv er at kirkens diakoni står sammen med alle mennesker av god vilje i arbeidet for en bedre verden både globalt og lokalt.

Kirken i møte med FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål representerer en felles agenda som kirkene deler med andre aktører i samfunnet, og som kommuner er forpliktet til å rapportere hva de gjør i forhold til. Bærekraftsmålene er verdens felles mål for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet, verne om livet på jorda, stoppe klimaendringer innen 2030 og skape fredelige og bærekraftige samfunn for alle. Mange av målene har tema som kirker har vært opptatt av og kjempet for i lang tid. Derfor er de et nyttig rammeverk både for å fortolke kirkens eget samfunnsengasjement, og for å utvikle og fordype samhandling med kommunen og andre aktører. Vårt diakonale arbeid kan knyttes til FN's bærekraftsmål.

Prioriteringer

Med bakgrunn i behov lokalsamfunnet står overfor, vil vi videreføre det diakonale arbeidet som har vært drevet de siste årene, samtidig som følgende områder prioriteres:

1. Styrke fellesskap og tilhørighet gjennom å tilby gode møteplasser for mennesker, slik at de opplever å bli sett, verdsatt og inkludert.
2. Kirken og menighetene vil engasjere seg i vern om skaperverket og kampen for rettferdighet.

AKTIVITETSPLAN

Nestekjærighet

Mål:

1. Kirken og menighetene skal inspirere til et liv i nestekjærighet.
2. Menighetene har omsorgsarbeid tilpasset utfordringer innenfor vår lokale kontekst og behov.

Tiltak:	Menighet:	Tidspunkt:	Ansvarlig:
- Tilstedeværelse på Helsehuset- samtaler, besøk og veiledning	Alle	Hver onsdag (20% stilling)	Diakon
- Andakt på Helsehuset	Alle	2.hver onsdag	Prester, Kantor, diakon
- «Tid for tanker» på bo- og servicesentre	Alle	1 x pr.mnd på hvert senter	Diakon
- Andakt/ gudstj/ adventstunder på bo-og servicesentrene	Alle	4 x pr.år	Prester, diakon
- Se det enkelte menneske i ulike livsfaser	Alle	Ved hver kontakt	Alle
- Besøkstjeneste	Alle	Etter avtale	Diakon
- Forbønnstjeneste. Bruke bønnelapper- og krukke i Gudstj.	Alle	Hele året	Prester
- Åpen kirke for stillhet, lystenning o.l. ved behov	Alle	Ved kriser og Allehelgen	Prester, diakon, menighetsråd
- Sommeråpen kirke for pilegrimer, turister og lokalbefolkning	Lillehammer	Sommerferier	Diakon, frivillige
- «Musikk til minne» i Lillehammer kirke	Lillehammer	Lørdag før allehelgensdag	Kantor, prest, diakon,
- Invitere etterlatte til gudstjeneste m/ kirkecaffe 1x pr.år.	Alle	Allehelgenssøndag	Menighetsråd, menighetssekr, prest
- Tilstede på kirkegårdene og tilgjengelig for besøkende	Alle	Når kirketjenere er tilstede	Kirketjenere
- Himmelhåp- Allehelgen-samling for 12-åringer	Alle	1.pr.år	Menighetsped., prest, diakon
- Sorg- og sjelesorgarbeid	Alle	Hele året	Prester, diakon
- Sorggrupper i samarbeid med Frivilligsentral	Alle	1x pr.mnd	Diakon
- Representant i kommunalt Kriseteam	Alle	Ved behov	Prost

- Kirkens Nødhjelp`s Fasteaksjon	Alle	Fastetiden	Menighetsråd, diakon, prest, menighetssekr.
- Årsmøtorepresentant i Kirkens SOS	Alle	1 x pr.år	Menighetsråd
- Samarbeid med kommunale tiltak, Havang, Nansen Fredssenter, Frelsesarmeen, AKS, Kirkens Bymisjon, Kirkens SOS, Røde kors, Krisesenter og Frivilligsentral o.l.	Alle	Jevnlig kontakt og samtaler ved behov	Diakon + andre ansatte ved behov

Inkluderende fellesskap

Mål:

1. Menighetenes fellesskap er åpne og inkluderende.
2. Menighetene deltar aktivt med å styrke fellesskap og nettverk i lokalsamfunnet.

Tiltak:	Menighet:	Tidspunkt:	Ansvarlig:
- Se den enkelte som kommer til våre ulike arrangement og aktivt ta kontakt med nye.	Alle	Hele året	Alle
- Babysang	Alle	Kurs på 8 x pr.semester	Frivillige, trosopplæringen
- Barnekor (Knøttekor og Smashing)	Nordre Ål	2 – 4 x pr.mnd	Menighetsråd, frivillige, kantor
- Flowers (lavterskelkor)	Nordre Ål	Annenhver mandag	Frivillige, kantor
- Middag for alle	Nordre Ål	Annenhver torsdag	Menighetsråd, frivillige, diakon
- Familiesøndag	Søre Ål	1x pr.mnd	Sokneprest, MR-råd, trosopplæringen
- Temakvelder	Søre Ål	3 x i semesteret	Sokneprest og frivillige

- Hyggetreff	Nordre Ål	Tirsdag 1 x pr.mnd	Frivillige + sokneprest
- Hyggestund	Lillehammer	Torsdag 1x pr.mnd	Frivillige + diakon
- Sommertur med gjester fra Hyggestund og Hyggetreff	Alle	juni	Frivillige og diakon
- Julekvelden sammen	Alle	24.des.	Diakon + kommune/ organisasjoner
- Juletreff	S. og N. Ål	I januar	Menighetsråd
- Frivillighetsfest/ Menighetsfest	Alle	1x pr.år	Menighetsråd
- Rekruttere og ivareta frivillige medarbeidere	Alle	Hele året	Menighetsråd/ ansatte/ diakon
- Morgensang m/ samtale over dagens tekst + kaffe	Nordre Ål	Fredager kl.9	Frivillige
- Samtale om dagens tekst på kirkekaffen	Lillehammer	Jevnlig	Frivillige
- Tekstundring	Søre Ål	1 x pr.mnd	Sokneprest
- Bibelgruppe	S. Ål, Lhmr	1-2 x pr.mnd	Frivillige + sokneprest (Lhmr)
- Kirkeskyss	Alle	Hele året	Menighetsråd/ frivillige
- Gudstjenester der ulike samarbeidspartnere blir trukket med i planlegging og gjennomføring.	Alle	2 x pr.år i hver menighet	Prester, diakon
- Kirkekaffe etter gudstjenester	Alle	Hele året	Menighetsråd/ frivillige
- Støtte tiltak for ”samhold i mangfold” og dialogarbeid på tvers av kulturer og religioner.	Alle	Hele året	Diakon, prester, menighetsråd

Vern om skaperverket

Mål:

1. Kirke og menighetene arbeider aktivt med å skape lokal forståelse for menighetenes ansvar i å ivareta skaperverket.
2. Menighetene og den enkelte tar de globale klimautfordringene på alvor og bidrar til en positiv livsstil som fremmer balanse.

Tiltak:	Menighet:	Tidspunkt:	Ansvarlig:
- Plan for Grønn menighet	Alle	Hele året	Menighetsråd/ ansatte
- Iverksette og opprettholde valgte tiltak innen diakoni, gudstjenesteliv, undervisning, informasjon, innkjøp, energi, transport og avfall. Se egen plan.	Alle	Hele året	Menighetsråd, diakon, prester, kateket, kirketjenere
- Arrangere Pilegrimsvandring	Alle	1 x pr.år	Prest, menighetsråd, diakon
- Skaperverkets søndag markeres i gudstjenesten	Alle	1 x pr.år	Prest, diakon
- Pilegrimsvandring for 13-åringer	Alle	1x pr.år	Menighetsped, kateket, prest, diakon

Kamp for rettferdighet

Mål:

1. Kirke og menighetene engasjerer seg i rettferdig fordeling av verdens ressurser.
2. Kirke og menighetene står opp for mennesker som får sitt menneskeverd krenket, og vil være en åpen og inkluderende kirke for alle.

Tiltak:	Menighet:	Tidspunkt:	Ansvarlig:
- Temagudstjeneste i samarbeid med kommunale tiltak og organisasjoner, hvor liturgi er utformet med tanke på å fremme fokus på f.eks. verdighet, klima, psykisk helse, rettferdighet, solidaritet, menneskeverd.	Alle	2 x pr.år i hver menighet	Prest, diakon, kantor, menigh.råd,

- Oppnevne og bruke menighetens internasjonale kontakt.	Alle	Hele året	Menighetsråd, Prester, diakon
- Delta i «Samråd menighet og Misjon»(SMM), og støtte misjonsprosjekt med diakonale fokus.	Alle	Hele året	Menighetsråd
- Bidra til rettferdig handel jfr Plan for Grønn menighet	Alle	Hele året	Ansatte, Menighetsråd
- Aktivere hele menigheten i Kirkens Nødhjelps Fasteaksjon	Alle	Fastetiden	Menighetsråd, diakon, prester
- Fasteaksjon	Alle	Fastetiden	Menighetsråd, diakon, prest, menighetssekr.
- Global dag på konfirmantleir	Alle	Uke 31	Diakon, kateket, prester
- Dialogarbeid m/ ulike tros-og livssynsamf. i kommunen	Alle	Hele året	Diakon/ prest

KONTAKTINFORMASJON:

Lillehammer kirkekontor: mailadr: post@kirkekontoret.no tlf. 61270888

Diakon i Lillehammer: mailadr. ss775@kirken.no tlf. 97991322